

Uklart ansvar og urealistiske mål kan stå i veien for sikring

2022-09-22

© Kommunal Rapport

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les artikkelen ved å klikke her.

18 · TORSDAG 22. SEPTEMBER 2022

KOMMUNAL RAPPORT

DEBATT

Er alle kommuner i stand til å innfri sine oppgaver når det gjelder håndtering av bekymringsmeldinger, vurdering av risiko, føre tilsyn og gode nok innkjøp, eller kan de bli det, spør fagfolk ved SINTEF og UIT. FOTO: BJØRN RØRSLETT / NN / SAMFOTO

Uklart ansvar og urealistiske mål kan stå i veien for sikring

Hvem skal sikre eksisterende bebyggelse mot **SKRED OG FLOM**? Utydelige retningslinjer kan føre til passivitet og manglende klimatilpasning.

For å avklare ansvarsfordelingen mellom staten, kommunene og grunneiere, foreslår Gjerdrumutvalget at grunneier som et utgangspunkt får et lovfestet ansvar for sikring.

De foreslår videre at grunneiere får plikt til å varsle ved naturfare, og at varsling utløser en utredningsplikt for kommunen. Kommunen vil i tillegg få et tilsynsansvar ved tiltak. Utvalget foreslår også en nullvisjon for tap av menneskelig ved skredhendelse.

Forslagene har gode intensjoner. Vi er for delt ansvar, men rekkevidden av ansvar må defineres tydeligere og ikke være til urimelig ulempe for kommuner og grunneiere. Vi ønsker at mulige økonomiske konsekvenser av endringene vurderes grundigere, for vi tror ikke

klimatilpasning og sikring vil ivaretas i stor grad dersom utvalgets forslag vedtas.

En gjennomgang av høringsuttalelsene til forslaget til NOU 2022:3 *På trygg grunn* viser en bred enighet om at det er manglende ressurser og kompetanse i kommunene. Vi mener det er betimelig å stille spørsmålet om alle kommuner er i stand til å innfri sine oppgaver når det gjelder håndtering av bekymringsmeldinger, vurdering av risiko, føre tilsyn og gode nok innkjøp.

Forskning, blant annet fra Klima 2050, viser at klimatilpasning er sektorovergripende og stiller store krav til samarbeid på tvers av fag og kommunegrensar. Byggesaker blir stadig mer komplekse, med ulike krav som skal vektas og ivaretas.

Flere kommuner sliter allerede med ordinær behandling av byggesaker, de mangler ressurser og kompetanse til å avdekke feil og følge opp ulovligheter ved ordinære byggetekniske forhold. Det sier seg selv at mer krevende oppgaver som klimatilpasning, er mer enn mange kommuner har mulighet til å følge opp.

Utvalget foreslår at kommunen kan pålegge en grunneier å sikre eiendommen. Det å bekoste et sikringsiltak og vedlikeholdet kan utgjøre en stor økonomisk belastning for en grunneier.

Videre, dersom det foreligger en sikringsplikt hvor grunneieren ikke foretar seg noe, og det skjer en skredhendelse, kan grunneieren risikere avkortning i naturskadeforsikrings- og erstatningsutbetalingene. I tillegg kan hun risikere å

Å enes om akseptabel risiko er bedre enn den falske tryggheten nullvisjonen for tap av menneskelig kan gi.

bli ansvarlig for å dekke skade på naboeiendommen.

Det at tomten ikke anses som trygg grunn, kan også påvirke eiendomsverdien og mulighetene for å utvikle eiendommen.

Nullvisjonen for tap av menneskelig kan oppleves ekstra belastende for ansvarshavende grunneiere, i og med at risikoen aldri kan elimineres. Det å stå til ansvar for tapte menneskelig vil også virke avskrekende på stat og kommuner, som deler sik-

ringsansvaret. Det kan enten medføre at det overkompenseres, og dermed sløses med samfunnets ressurser, eller passivitet fordi oppgavene synes uoverkommelige.

Manglende kompetanse og ressurser om klimatilpasning hos kommunene og grunneiere kan føre til feil beslutninger eller at en lar være å sikre, i håp om at staten griper inn.

Ufordringen blir å utforme det juridiske og politiske rammeverket på en slik måte at vi sikrer oss mot naturskader og klima-

relaterte skader i større utstrekning og i tide.

Det er av avgjørende betydning at forslagene tar hensyn til klimaendringer, behovet for økt forebygging, samt at bestemmelsene harmoniseres med de tilstøtende relevante lover og øvrige insentiver. Å enes om akseptabel risiko er bedre enn den falske tryggheten nullvisjonen for tap av menneskelig kan gi.

Eli Sandberg
SINTEF

Berit Time
SINTEF

Anders Kirkhus
SINTEF

Lene Sandberg
UIT - Norges arktiske universitet